

อยู่ที่สำนึก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “เกี่ยวกับบ้านตาด”

กราบเรียนหลวงพ่อกะหมได้มีโอกาสไปวัดป่าบ้านตาดมา และจึงได้เห็นภาพสะท้อนใจมากครับ คือบริเวณวัดมีตู้เอทีเอ็มไว้ ผมเห็นแล้วเกิดความสะท้อนใจว่ามีสิ่งนี้อยู่ในบริเวณวัด (เข้าใจแบบนี้เพราะอยู่ในรั้วประตูวัด) เพราะทำให้รู้สึกที่วัดเป็นเหมือนสถานที่ซื้อของ หรือใช้เงินเพื่อแลกกับบุญกุศลมากกว่าเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม

และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เห็นภาพจากอินเทอร์เน็ตว่า ได้มีการปล่อยคอมพิวเตอร์ในบริเวณวัดป่าบ้านตาด ซึ่งตัวกระผมไม่เข้าใจว่าจะปล่อยคอมพิวเตอร์ทำไม เพราะวัดเป็นสถานที่สำรวมสงบจิตใจมิใช่หรือ ทำให้ดูเหมือนวัดเป็นสถานที่จัดงานรื่นเริง และคอมพิวเตอร์เหล่านี้จะไปตกที่ไหน และอาจจะไปตกบ้านคนหรือเปล่า อาจจะตกลงแถววัด ซึ่งบริเวณส่วนใหญ่เป็นป่า อาจเกิดไฟไหม้ ผมจึงอยากเรียนถามหลวงพ่อกว่า

๑. เหมาะสมหรือไม่ที่บริเวณวัดจะมีตู้เอทีเอ็ม และผิวดินนี้หรือไม่
๒. การปล่อยคอมพิวเตอร์ทำได้หรือไม่ เหมาะสมหรือเปล่า

ตอบ : นี้คำถามนะ ไอ้มันชงลูกมาเลย แล้วมันชงลูกมานะว่า วัดมีตู้เอทีเอ็มได้หรือเปล่า ถ้ามีตู้เอทีเอ็มมันเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือเปล่า มันเป็นการซื้อบุญกุศลหรือเปล่า

ตุ๋เอทีเอ็ม ถ้าเป็นเรื่องทางโลกนะ มันเป็นเรื่องความสะดวกของเขา เป็นเรื่องของโลกเขา ฉะนั้น เวลาวัดว่ามีตุ๋เอทีเอ็มมันน่าเกลียดน่าชัง ถ้าน่าเกลียดน่าชัง วัดทั่วไปมีหมดเลย

เราจะแบ่งให้เห็นว่าเวลาวัดบ้านทำอะไรมันไม่ผิด แต่เวลาวัดป่าทำอะไร เราคาดหมายไว้ไง เราคาดหมายไว้ เราคาดหมายว่ามันจะต้องเป็นอย่างที่เราพอใจ เรามั่นใจ

เราพูดอย่างนี้มันเหมือนกับเราเข้าวัดป่าบ้านตาตครั้งแรก เราเข้าไปครั้งแรกก็ตกใจเลยนะ มันไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลยจริงๆ มันไม่มีอะไรเลย แล้วมันเป็นอย่างไร นี่พูดถึงว่าเวลาเราเข้าไปครั้งแรก

ฉะนั้น จะบอกว่า เวลาบอกว่า มันมีตุ๋เอทีเอ็มไหม มันเป็นการซื้อขายบุญหรือเปล่า

มันอยู่ที่สำนักของคนนะ สำนักของคนที่ดี เห็นไหม สำนักของคนที่ดีเขาทำเพื่อความสะดวกของเขา ของคนอื่นนะ แต่ที่พูดถึงตอนในปัจจุบันนี้ ก่อนหน้านี้ ก่อนหน้านี้ที่ยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติ เรื่องอย่างนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้

เวลาหลวงตาท่านพูดถึง เวลาสมัยที่ท่านประพฤติปฏิบัติ เวลาทำอะไรเขาจะเพ่งโทษว่า ทำสิ่งใดมันเข้มขันเกินไป มันเคร่งเกินไป

ท่านบอกท่านไม่สนใจเลย เพราะอะไร เพราะท่านไม่ได้คิดเอง ท่านไม่ได้ทำเอง ท่านไม่ได้วางแผนเอง สิ่งที่ท่านทำ ท่านทำตามหลวงปู่มัน ท่านบอกครูบาอาจารย์ท่านทำมาก่อน มันมีคนทำมาก่อนไง

แต่หลวงปู่มันท่านใครทำมาละ หลวงปู่มันเวลาท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านพยายามหรือคั้นของท่าน ท่านสงสัยนะ หลวงตาเล่าให้ฟังว่าท่านสงสัยว่าพระสมัยพุทธกาลเขาห่มผ้าสีอะไร เขาห่มผ้ากันอย่างไร เขาถือศีลกันอย่างไร

ท่านศึกษาในพระไตรปิฎก ท่านมาปรึกษากับเจ้าคุณอุบาลีฯ แล้วพอท่านประพฤติปฏิบัติไปจนมีแนวทางของท่าน ท่านทำความสงบของใจท่าน ท่านย้อนกลับไปดู

เลย ย้อนกลับไปเอาอันนั้นเป็นแบบอย่างเลย ถ้าเป็นแบบอย่าง เห็นไหม ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว

ฉะนั้น สิ่งใช้เวลาหลวงปู่มัน เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใจเรื่องตุ๋นที่เอ็งไม่ต้องมาพูดถึง หลวงตาท่านบอกว่า สมัยที่อยู่กับครูบาอาจารย์นะ กาแฟ โกโก้ น้ำตาล ไม่ต้อง จะถ่ายรูปยังไม่มี จะไปถ่ายรูปว่าน้ำตาลมันเป็นอย่างไร ถ่ายรูปไว้มันยังไม่มี เวลาอดอาหารก็อดเฉยๆ

แต่ที่นี้เวลาอยู่บ้านตาด เวลาอดอาหารแล้วมีโกโก้ กาแฟ มีน้ำปานะ มีอะไรเพื่อบรรเทาทุกข์ บรรเทาความหิวกระหาย สมัยท่านไม่มี อดอาหารก็คืออดอาหาร อดก็คืออด ไม่มีอะไรเลย มันหาไม่ได้ ถ้ามันหาไม่ได้นะ สิ่งที่ทำจริง

นี่มันเป็นความคิดของเราไง เราเข้าใจว่า ถ้ามันสะท้อนใจมาก

มันสะท้อนใจมาก ทำไมไม่กลับไปมองย้อนกลับไปตอนที่ท่านยังไม่ออกมา โครงการช่วยชาติละ ตอนเราอยู่กับท่านนะ หนังสือพิมพ์มาเยอะมาก แล้วหนังสือนี้แจกไปรอบโลก เข้าขึ้นมา ใจหมีก ใจหมีกเขาจะมีรถพิกอัปคันหนึ่ง จะทุกคนหนังสือไปที่ไปรษณีย์ วันหนึ่งจะมีรอบหนึ่ง คนพวกหนังสือเอกสารไปส่ง ส่งไปลังกา ส่งไปอินเดีย ส่งไปทางยุโรป เพราะอาจารย์ปัญญาท่านแปลประวัติหลวงปู่มันเป็นภาษาอังกฤษ ขอมมาจากอังกฤษ ขอมมาจากอเมริกา ขอมจากเยอรมัน ขอมมาทั่ว

วันหนึ่งนะ จะต้องบรรทุกรถพิกอัปออกไปส่งเอกสารเพื่อกระจายไปผู้ที่ศรัทธา ผู้ที่เขาต้องการ จนไปรษณีย์เขามาติดต่อ เขาขอมาสร้างส่วนแยกที่หน้าวัดไปรษณีย์อุดรฯ มาติดต่อเลยบอกว่า เพราะว่าลูกค้าใหญ่ ผู้ที่ใช้บริการมาก เขามาขอตั้งศูนย์ไปรษณีย์ย่อยที่หน้าวัดเลย แล้วเขาจะจัดการให้

หลวงตาว่า โน ไม่เอา

ท่านบอกเขาจะเอาไฟมาให้ตั้งแต่หม่อมหลวงอะไรที่ท่านเป็นไฟฟ้าจังหวัดอุดรฯ เป็นโรงไฟฟ้าบ้าน เขาจะต่อสายเข้ามา ไม่เอา

เราอยู่กับท่านเอง เราเห็นเลยนะ ช่อง ๕ หรือช่อง ๗ จำไม่ได้ เขาไปตั้งกล่องไว้ตอนที่ออกมาจากบ้าน บิณฑบาตมา เขาตั้งกล่องไว้ แล้วเขาให้ท่านเดินผ่าน

คือว่าเขาจะทำข่าว เวลาท่านเดินนะ ท่านเดินอ้อมกองถ่าย เดินอ้อมกองถ่ายไปเลย ท่านไม่เอาเลย

สมัยนั้นนะ กองถ่ายมันไปตั้งไว้งั แล้วมันให้เดินบิณฑบาตมานี้ แล้วมันจะเอากล้องถ่ายเป็นข่าว เราจำช่องไม่ได้เท่านั้นเอง แต่ทีวีไปถ่าย ท่านเดินอ้อมกองถ่ายไปเลย ไม่ให้ถ่าย

สมัยที่ยังไม่ออกมาช่วยชาติท่านเข้มข้นมาก เพราะท่านหวังจะสร้างพระ หวังจะเอาคน เอาเขาให้ได้ แต่เวลาโครงการช่วยชาติ เพราะว่าออกมาช่วยชาติคือเรื่องโลก ท่านพูดเองใช่ไหม หลวงตาท่านพูดเอง ท่านบอกว่าลงไปคลุกกับขี้ เพราะว่าลงไปๆ ศรัทธาไทยมันทั้งมีคิดบวกและคิดลบ เวลาคิดบวก เขาซึ่งใจ ซึ่งจนน้ำตาไหล ไอ้คนคิดลบเขาบอกว่า ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่เรื่องของสงฆ์

แล้วท่านออกไปคลุกขี้ ขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง ท่านต้องสละตัวของท่านไปคลุกกับขี้ คลุกกับขี้ไป พอคลุกกับขี้ก็ต้องบริการขี้ เพราะขี้เขาจะเอาเงินมาให้

ที่นี้ไอ้เรื่องที่ว่าตู้เอทีเอ็ม มันอยู่ที่สำนักของคนว่าทำประโยชน์อะไร ถ้าเราไปเจอวัดมีตู้เอทีเอ็ม แล้วอย่างนี้แล้วมันก็เป็นเรื่องการซื้อบุญซื้อกุศล

เวลาปฏิบัติ เอ็งไม่ทำละ เวลานั้นสมาธิ เอ็งเอาตัวสมาธิ

มันเป็นสำนัก มันอยู่ที่สำนักของคนนะ

แล้วเราจะบอกว่าที่วัดอื่นเขามีเยอะแยะไปหมดแหละ

บอกว่า มันเป็นวัดบ้าน ก็เขาซื้อขายกันอยู่แล้ว มันก็เรื่องของเขา วัดของเรา วัดของพวกเรามันเป็นวัดที่ปฏิบัติ มันควรจะอยู่ในร่อง มันควรจะอยู่ที่ดี

เราก็เห็นด้วยนะ เราก็เห็นด้วย ที่นี้คนที่เขาทำ คนที่เขาเรียกว่าคารวะ ๖ หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ อัจฉริยวัตร อาคันตุกวัตร เวลาใครไปใครมา ถ้าเขาคิดว่าเขาจะบริการ บริการคนที่เขามีความสะดวกสบาย ถ้าเขาคิดแต่ความสะดวก แค่ว่าปฏิสัมพันธ์กับญาติโยม นั้นเรื่องของเขา

เรามองว่าวัดเขาผ่องลงมาแล้ว ผ่องลงมา เห็นไหม โครงการช่วยชาติ
โครงการเป็นหมื่นๆ ล้าน หาเงินเพื่อความมั่นคงของชาติ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันมีตู้เอทีเอ็ม ตู้เอทีเอ็มมันไม่กัดใครหรอก เงินมันก็ไม่กัดใคร
แต่เวลากิเลสมันต้องการ มันกัดหัวใจ อสรพิษ เงินเป็นอสรพิษ มันกัดคน แต่กระดาศ
มันกัดคนได้หรือ กระดาศมันกัดคนได้ไหม ตู้เอทีเอ็มมันกัดใครได้ไหม

มันกัดใครไม่ได้เลยถ้าใจคนคนนั้นมีหลัก ใจของคนคนนั้นมีหลักมี
เกณฑ์ อสรพิษเราก็กินมันไว้ อย่าให้มันเข้ามาใกล้เรา ตู้เอทีเอ็มมันเป็น
เทคโนโลยี มันกัดเราไม่ได้หรอกถ้าเรามีสติมีปัญญา แต่ถ้าจิตใจเราโลเล มันกัด
ถ้าจิตใจเราโลเล จิตใจเราไม่มั่นคง มันกัด มันกัดแน่นอน

แต่ถ้าจิตใจเรามั่นคง จิตใจเราณะ เราทำเพื่อโลก นั่นพูดถึงโลก ให้มองว่า ให้
เลือกเอา ให้เลือกเอาวัดที่ไม่มีตู้เอทีเอ็มก็แล้วกัน วัดไหนไม่มีตู้เอทีเอ็ม เอ็งไปวัดนั้น
วัดไหนถ้าเขามี เอ็งก็ไม่ไป ก็จบ

แต่เราจะพูดอย่างนี้ เราจะพูดถึงต้องย้อนอดีตสิ เวลาเราพูดกับพระนะ เวลา
ที่ว่าพูดกับพระ เวลาที่ว่าออกมาโครงการช่วยชาติแล้วมีสิ่งใด เราพยายามพูดกับพระ
ว่า ย้อนกลับไปทีก่อนหน้านั้นสิ ท่านไม่สนใจเลย เศษกระดาศนี้ท่านไม่เคยสนใจสิ่งใด
เลย ท่านไม่เอาสิ่งนี้ ไม่เอาสิ่งนี้เพื่อเหตุใด ไม่เอาสิ่งนี้เพราะว่าตาดำๆ เหมือนกัน

หลวงปู่มันท่านพูด เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านจะให้หลวงปู่มัน ตอนท่านป่วยให้
ดื่มน้ำมะพร้าว “ฉันไม่ได้ ฉันไม่ได้”

“ทำไมฉันไม่ได้ล่ะ”

“ก็ไอ้ตาดำๆ มันมองอยู่” คือพระที่มาขอพึ่ง พระที่มาอยู่อาศัย พระที่เขามี
จุดมุ่งหมาย พระที่เขาอยากประพฤติปฏิบัติเขาก็หวังพึ่ง คิดว่าครูบาอาจารย์เรานี่ต้อง
พึ่งพาไปได้ แล้วถ้าลองไปฉัน ไอ้ตาดำๆ มันเห็น อ้อ! อาจารย์เราก็อ่อนแอเนาะ
อาจารย์เราก็แค่นี้เอง มันหมดกำลังใจไป

ไฉนก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ ไฉนดำๆ มันมองอยู่ หลวงตาท่านรู้ ท่านไม่ทำหรรษา เวลาท่านอยู่นะ ท่านไม่สนใจสิ่งใดเลย เพราะอะไร เพราะให้ไฉนพวกตา ดำๆ มันเป็นคนคิดเป็นแบบอย่าง

เวลาท่านพูดกับพระนะ เวลาพระที่มีกิเลสอยู่นะ “หมู้คณะนะ อย่ามองกัน อย่าจับผิดกันนะ ถ้าจะมองให้มองผม”

คือให้มองตัวท่าน ให้มองตัวท่านเป็นแบบอย่าง เด็กๆ มันมองกันมันก็เห็น ผิด เห็นแต่ความบกพร่องใช้ใหม่ แต่ถ้าเราไปมองครูบาอาจารย์ เราเห็นความบกพร่องใหม่ ท่านต้องการตรงนั้น

ที่นี้ย้อนกลับมาคำถาม ในปัจจุบันนี้ตอนที่ท่านปฏิบัติเข้มแข็งที่ยังไม่ออกมา โครงการช่วยชาติ เรื่องแบบนี้รับประกันได้ว่าไม่มี

แต่เวลาออกมาโครงการช่วยชาติแล้ว เวลาท่านออกมาที่ศาลา ตอนที่ติดไฟฟ้า ท่านเห็นไฟฟ้า ท่านบอกเลย มันมาเพราะโครงการช่วยชาติ ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ มันไม่มีสิทธิ์เข้ามาในวัด แต่ที่มันมีเพราะมันมาเพราะโครงการช่วยชาติ ท่านพูดเองใน เทป ไปดูได้

จะนั้น ไฉนที่ว่า ตู้อะที่เอ้ม มันเป็นความสะดวกของโลก มันเป็นความเห็นของโลก ไฉนเราไปเห็นแล้วเราสะท้อนใจนะ เราก็ก๊อบไว้ในใจ เราปฏิบัติของเรา เราทำจริงของเราให้ได้ แล้ววัดที่สัพเพหระที่เขาทำกันเยอะแยะไปหมด

แต่เราก็ก๊อบสิ่งนั้นมาเป็นคติแบบอย่างไม่ได้ เราก็ก๊อบจะเอาคติแบบอย่างที่ดี ถ้าเอาคติแบบอย่างที่ดี อ่านประวัติหลวงปู่มั่นสิ อ่านประวัติปฏิบัติปัทมา เอาตรงนั้น เป็นแบบอย่าง เพราะหลวงปู่มั่น ปฏิบัติคือลูกศิษย์ลูกหาหลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติได้มรรคได้ผล เอาตรงนั้นเป็นแบบอย่าง แล้วเราพยายามปฏิบัติตรงนั้นเพื่อให้ได้อย่างนั้น นี่ข้อที่ ๑

“๒. มันมีการจุดโคมลอย มันตกไปบ้านเขา”

เวลาเขามีกงานนะ ทางเหนือ การโคมลอยมันเหมือนเราทางภาคกลาง เรามีแหล่งน้ำ เราก็ลอยกระทงของเรา เขาอยู่บนภูเขา เขาอยู่ในที่สูง เขาไม่มีสิ่งใดวัฒนธรรมของเขา เขาให้ปล่อยโคมลอยเพื่อไปบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เดี๋ยวนี้ไอ้พวกวิทยุการบินมันบอกขอให้อย่าปล่อยตอนเครื่องบินมานะ เครื่องบินมานั้นจะมีปัญหา เห็นไหม เวลามันเจริญขึ้นมาแล้วมันก็มีปัญหา

ฉะนั้น สิ่งที่เขาปล่อยโคมลอย เราคิดว่า ถ้าคนเขาเพื่อความสวยงามของเขา พูดอย่างนี้บ๊อบมันก็หาว่าเข้าข้าง

ไม่ได้เข้าข้างหรอก เพราะว่าคนถ้ามีสามัญสำนึกเขาไม่ทำ เราเอง เราประพฤติปฏิบัติของเรา หัวใจเรายังรักษาไม่ได้เลย เราจะไปปล่อยโคมลอยอะไร เราจะไปตู่เอทีเอ็มที่ไหน บิณฑบาตมา เขาใส่บาตรมาก็เหลือเพื่อแล้ว ไอนี้ก็จบไป

ฉะนั้น เข้าคำถาม “๑. เหมาะสมหรือไม่ที่บริเวณวัดมีตู่เอทีเอ็ม จะผิดวินัยหรือไม่”

ไอ้คำว่า “ผิดวินัยหรือไม่” มันไม่ผิดวินัย ถ้ามันผิดวินัย ภิกษุ **ชาตรูปรชต์** **อุคคณฺเหยฺย** ภิกษุห้ามหยิบเงินและทอง ห้ามไบเงินและไบทอง ภิกษุไม่ให้จับต้อง ถ้าไม่ให้จับต้อง เราไม่ไปจับไปต้องของเขา ตู่เอทีเอ็มมันก็ไม่ใช้เงินไม่ใช้ทอง

แต่เอามาตั้งแล้วเราก็ดูที่เจตนา ว่าเจตนาอยากให้คนเขากดมาให้เราหรือเปล่า มาวัดไม่มีสตางค์ก็กดตู่เอทีเอ็มก็ได้มาให้เรา เดี่ยวเราต้องตั้งที่วัดบ้าง...วัดนี้ไม่มี

ฉะนั้น คิดลึก เวลาอย่างนี้คิดลึก แต่เวลาเอาตัวเรา เอาตัวเราให้ได้

ภิกษุไม่ได้ไบเงินและไบทอง อย่างนี้เขาเรียกว่าอยู่ที่เจตนา เรามองที่เจตนาไง อำนวยความสะดวกเพื่อเขาจะกดเงินมาให้เรา แล้วกดเงินมาให้เราแล้วหัวใจมันก็เร้าร้อน หัวใจมันก็มีแต่ความทุกข์ความยาก จะเอาไง แต่ถ้าเขาทำของเขา

เราพยายามจะแบบว่า พูดให้มันมองโดยสามัญสำนึก ถ้ามันสามัญสำนึกของคนเขาไม่ต้องการ เขาไม่อยากจะ เขาก็ไม่ทำ เขาไม่ทำ แล้วถ้าทำอำนวยความสะดวก

มันก็สะดวกมากสะดวกน้อย ฉะนั้น โครงการอย่างนี้ หลวงตามาช่วยชาติแล้วมันเป็น
อีกเรื่องหนึ่ง

“๒. การปล่อยโคมลอยได้หรือไม่ จะเหมาะสมหรือไม่”

ถ้ามันปล่อยโคมลอยโดยความเคารพบูชา บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าที่เขากระทำกัน นั่นเรื่องหนึ่ง

แล้วอย่างที่เขาปล่อยโคมลอยที่บ้านตาดมันอาจจะเป็นที่ว่า เวลาหลวงตา
ท่านขึ้นไปเชียงใหม่ เขาปล่อยกันแล้วท่านยิ้มแย้มแจ่มใส ฉะนั้น ไอ้คนที่เขาคิดถึง
เวลาเขาคิดถึงหลวงตา เขาก็อาจจะปล่อยโคมลอยที่เขาเคยได้ปล่อยพร้อมกับหลวง
ตา

นี่ความคิดเรานะ ถ้าผิดก็เป็นว่าพระสงฆ์ผิด ที่วัดเขาไม่ผิด ไอ้คนปล่อยไม่ผิด
ไอ้คนผิดคือคนพูดนี้ เราพูดอยู่ คือเราจะหาเหตุผลนะ

แต่ถ้ามันเป็นวัฒนธรรมของทางชนเผ่า วัฒนธรรมของคนที่เขาอยู่บนดอย นั่นก็
เป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ อันนี้เรื่องของเขา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า มันเป็นที่ว่าสำนักของใคร ใครสำนักที่ดี

เวลาเราปฏิบัติ ภิกษุไม่ให้คลุกคลีกัน ภิกษุให้สงบสงัดวิเวก ที่นี้ตอนนี้ที่วัด
เขาอยู่ มันมีวัฒนธรรม เขาคิดถึงหลวงตาไง เขาคิดถึงหลวงตา เขาคิดถึงครูบา
อาจารย์ของเขา เขามาที่นั่น เขาไปที่นั่นเพราะครูบาอาจารย์อยู่ที่นั่น

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เราก็ไปหาวัดที่สงบสงัดกว่านั้น เราไปหาที่เขา
พร้อมที่จะปฏิบัติ เราไปอยู่ป่าอยู่เขาของเรา แต่ที่นั่นมันเป็นที่อยู่ของหลวงตา แล้ว
หลวงตาสันชีวิตที่นั่น เขาคิดถึงของเขา เขาเคารพบูชาของเขา ก็ต้องเห็นใจเขา เพราะ
เขาคิดของเขาอย่างนั้น

แต่ถ้าของเราเนะ เราบอกว่า ต้องปฏิบัติอย่างนั้น ต้องเข้มงวดอย่างนั้น

ไปวัดที่ไม่มีอะไรเลยนะ ไปหาเอา นี้ข้อที่ ๑ นะ

ถาม : เรื่อง “กราบหลวงพ่อครับ”

กระผมมีความสงสัยเรื่องปาราชิก คือผมไปบวชที่วัดภูริทัตตข บวช ๙ วันให้ในหลวง ช่วงบวชผมมีความอยากได้เกสาหลวงปู่เจี๊ยะ ได้เรียนครูบารูปหนึ่ง ท่านได้พาผมไปเอาเกสาหลวงปู่ที่เจดีย์ บรรจุอยู่ในขวดเล็กๆ ท่านบอกของเพื่อนท่านเองแหละ ท่านก็หยิบให้ผม ผมก็ไม่ได้คิดอะไร

ครั้งที่ ๒ รองเท้าผมขาด ผมได้เรียนครูบารูปนั้น ท่านก็ให้ผมไปเอารองเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ ซึ่งไม่รู้ว่ามีรองเท้าใคร ทั้ง ๒ ครั้ง ผมเข้าข่ายไหมครับ ผมควรปฏิบัติธรรมอย่างไรจากนี้ครับ

ตอบ : วันนี้นะ คำถามแรกคำถามบ้านตาด คำถามที่ ๒ คำถามวัดภูริทัตตข มันมาคู่เลยนะ

มันไม่เป็นหรอก มันไม่เป็นปาราชิก มันไม่ได้เป็นปาราชิกเพราะอะไร ปาราชิก เราตั้งใจจะลักของ เราตั้งใจได้สิ่งนี้ แล้วไปถึงนั้น เราเดินไป เรายังจับของนั้น เราเดินไป เราคิดได้ เรากลับ ไม่เป็นปาราชิก เราตั้งใจจะเอาของสิ่งนั้นแล้วเดินไป แล้วเราจับเราหยิบขึ้นมา เราจับของนั้น แต่ยังไม่ยกของนั้นขึ้น เราคิดได้ เราปล่อย เรากลับมา ไม่เป็นปาราชิก

แต่ถ้าเราตั้งใจจะลักของ ไปถึงของแล้วจับของนั้น แล้วยกของนั้นขึ้น นั้นปาราชิก องค์ประกอบมันสมบูรณ์เพราะเราตั้งใจ ตั้งใจทำ แล้วมีการกระทำ ทำแล้วเสร็จสมบูรณ์ นี่เป็นปาราชิก

แต่ในวัดโนวา ของกินของใช้ ไม่เป็น ของกินของใช้วิสาสะ ไม่เป็น ถ้าเป็นปาราชิก ลักของเป็นปาราชิก คำว่า “ปาราชิก” มันชัดเจนอยู่แล้ว

แต่ที่นี้คำว่า “ปาราชิก” เราคิดว่าเราไปเอาของของเขาโดยที่เขาไม่ได้ให้ เราหยิบแล้วเราทำสมบูรณ์ แต่กรณีอย่างนี้มันไม่เป็นปาราชิกล้านเปอร์เซ็นต์เลย มันไม่เป็นปาราชิก มันไม่เป็นปาราชิกตรงไหน

ตรง “ผมอยากได้ ผมไปบอกครูบาองค์หนึ่ง ครูบาองค์นั้นเป็นคนพาไป”

เห็นไหม เราไม่ได้ลัก ครูบาคนนั้นเป็นคนพาไป ครูบาคนนั้นบอกว่าเกสานี้เป็นของเพื่อนท่านเอง

เพื่อน พระเพื่อนกันเขาถือเขาเรียกภริยาสะ ของของเรา เรารู้จักกับเพื่อนเราสนิท เราวางไว้ ถือว่าใช้ร่วมกันได้ เขาก็มาหยิบใช้ไป อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นปาราชิกนะ เพื่อนกัน บัดดี ของใช้ร่วมกัน เรามีของใช้ เราเจือจางกัน เราแจกกัน เราเคยหยิบใช้กันมา อย่างนี้เราไปหยิบใช้เอง เราไม่ได้ตั้งใจลักอยู่แล้ว

เพราะของเคยใช้ร่วมกันใช้ใหม่ ของเคยใช้ร่วมกัน ของใช้ได้ เราก็ก็นำไปใช้ของเขา แล้วใช้ของเขา เขาก็ใช้ของเรา เราได้สิ่งใดมา เราก็ก็นำรวมเป็นกองกลางไว้ กองกลางใครหยิบใช้สิ่งใดก็หยิบใช้กัน ของเป็นของกลาง เป็นของสงฆ์ เราหยิบใช้กัน

แล้วมีคนคนนี้เขาอยากได้ แล้วพระองค์นั้นก็พามา บอกของเพื่อนเราเอง อ้าว! เราให้ เขาให้ เราก็ก็นำมา

จะนั้น นี่คิดลึก เวลากลัวปาราชิก เวลาเป็นปาราชิกหรือเปล่า ไม่เป็น ไม่เป็นแน่นอน ไม่เป็นเพราะว่ามีคนให้ มีคนเขาวินิจฉัยว่าเป็นของเพื่อนของเขา เขาให้ เขาให้ เราก็ก็นำมา นี่เราบอกว่าเราเองเราคิดของเราเองว่า เราเป็นพระ แล้วเราอยากได้ แล้วเราไปขอ คำว่า “ขอ” นี่จบเลย ไม่มีแล้ว

จะนั้นว่า เป็นปาราชิก

ไม่เป็น แต่ถ้าพูดถึงเป็นอาบัติปาจิตตีย์หรือเปล่า เป็นนิสสัคคีย์หรือเปล่า นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ

ถ้าเป็นนิสสัคคีย์ ของนี้เป็นนิสสัคคีย์ ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ได้มา หยิบเงิน หยิบทองมา สิ่งนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ตัวเองเป็นปาจิตตีย์ ถ้าเสียสละ ต้องโยนทิ้งก่อน ถ้าเป็นนิสสัคคีย์ เป็นปาจิตตีย์นั้นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะมันถูกต้องหรือเปล่า

แต่ถ้าเป็นปาราชิก ว่ามันขาด นี่ไม่เป็น อาบัติหนักมันไม่มีอยู่แล้ว เพราะว่า มันไม่สมบูรณ์ มันไม่เข้าองค์ประกอบเป็นอาบัติอย่างนั้น แต่อย่างที่ว่า เพราะว่าเขามีความละอายใจ ไปเอาของเขา ไปขอเขา แล้วได้มา แล้วมันก็ไม่สบายใจ

เห็นไหม ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ขอไม่ได้ ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา เขาไม่ใช่ญาติของเรา

ถ้าญาติเป็นพี่เป็นน้อง เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นน้อง เป็นน้อง นี่ขอได้ จะเอาอะไรนี่ขอได้ แต่ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่พี่น้อง ไปบอกเขาได้อย่างไร เขาปวารณาหรือ อย่างเช่นคนที่เขาศรัทธา ศรัทธาหลวงปู่ หลงปู่หลวงพ่อกับหลวงปู่ไฉ่นะ ๕ บาท หลงปู่ขอได้แค่ ๕ บาทนะเกิน ๕ บาทไม่ได้ ถ้าหลงขอปวารณาหลวงพ่อนะ ปวารณาไม่มีกำหนด เท่าไรก็ได้ เออ! เราขอได้แค่นั้น

ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ไปขอเขาได้สิ่งนั้นมา สิ่งนั้นเป็นนิสสัยคือ วัตถุเป็นนิสสัยคือ ตัวเองเป็นปาจิตติย์ แล้วปลงอาบัติไม่รอด จะปลงอาบัติได้ต้องเอาของนั้นสละทิ้ง เพราะมันเกิดจากของนั้น ของนั้นสละทิ้ง แล้วไปปลงอาบัตินั้นถึงได้

ถ้าอย่างนี้ เห็นไหม ไฉ่เรื่องอาบัติน้อยรายละเอียดตามทาง เออ! อันนั้นนะมี เราถูกต้องไหม ถูกต้อง แต่ว่าจะเป็นอาบัติหนักว่าเป็นปาราชิก เราไปเอาของเขามา

ไม่ ไม่เป็น มันไม่ครบองค์ประกอบว่าเราจะเป็นอย่างนั้น นี่ข้อที่ ๑ นะ นี่ข้อที่ว่าไปเอาเกสาหลวงปู่เจี๊ยะ เพราะว่าของเขาบูชา ของเขาให้ ของเขาแจกนะ แล้วเป็นของนั้น

“๒. รongเท้าผมขาด ผมก็ไปบอกครูบารูปนั้น ท่านก็ให้ผมไปเอารongเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ ไม่รู้ว่าrongเท้าใคร”

ถ้าไม่รู้ว่าrongเท้าใคร ทำไมพระเขากลับให้เอาสละ ถ้าพระเขากลับให้เอา คือว่าพระที่เขาใส่rongเท้ามา เขามาถอดกันไว้ที่นั่น เวลากุฏิพระถอดไว้ที่นั่น มันก็เป็นสิ่งที่ว่าเขาวิสาสะอีกแหละ เขาวิสาสะ

ที่นี้ว่าอย่างนี้ การใช้ของอย่างนี้ เพราะเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมา เวลาท่านเดินตรวจกุฏิ ถ้าใครใช้ของฟุ่มเฟือย ท่านบอกว่า ท่านเอ็ด แล้วท่านบอกว่า หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านเหมือนกันอย่างหนึ่ง ท่านเป็นผู้ที่ประหยัด เวลาเสียดสละให้หมู่คณะให้พระใช้ ท่านให้เต็มที่ แต่ตัวท่านเองท่านก็ใช้ประหยัด

เราเห็นเวลาหลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านใช้กระดาษทิชชู เช็ดแล้วเช็ดอีก เช็ดจนเป็นก้อนเลย จนลูกศิษย์บอกว่า “หลวงตา ของมันเยอะเยอะ ทำไมใช้อย่างนั้น”

เหมือนกัน ฉะนั้น เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านไปตรวจตามกุฏิ ถ้าใครใช้ฟุ่มเฟือยนะ สบู่ ยา สีสัน ใช้ฟุ่มเฟือย ท่านเอ็ดนะ เอ็ดมากเลย

ฉะนั้น ที่ว่ารองทำอยู่ที่หน้ากุฏิ เวลาพระใช้ พระใช้กันอย่างนั้นนะ ท่านเอ็ดนะ ทั้งหลวงตา ทั้งหลวงปู่เจี๊ยะท่านจะพูด ของที่จะได้มาเขาลงทุนลงแรงมาขนาดไหน เขาเหนื่อยยากหาเงินหาทองมา แล้วพระมาใช้จ่ายกันอย่างนี้ได้อย่างไร

หลวงปู่เจี๊ยะเอ็ดประจำ เพราะเราเป็นคนเดินไปกับท่าน เวลาท่านจะไปตรวจกุฏิ ท่านจะเดินไป แล้วเราจะเดินไปกับท่าน ท่านให้เราเดินไปกับท่าน เพราะท่านเดินไม่สะดวก แล้วท่านก็จะให้เราเป็นคนไปเก็บ เก็บยาสีฟัน เก็บสบู่ เก็บมา แล้วก็ไปเรียกพระองค์นั้นมา มาเอ็ด เรายังเป็นคนทำมากกับท่าน

หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะเป็นอย่างนี้ สมัยที่เราอยู่กับท่าน ท่านถึงอยากจะให้เรายู่กับท่านตอนนั้น แต่เรายู่กับท่านพรรษาเดียว เราก็หนีท่านมาเลย ท่านถึงได้เหม็นหน้าเราไป เพราะเวลาทำ ทำอย่างนั้นนะ

ฉะนั้น คำว่า “รองเท้า” ที่หน้ากุฏิหลวงปู่ นะ เราไปเอามา เขาให้ เขาให้เหมือนกัน ทีนี้พอเขาให้แล้ว ถ้าเราคิดว่าของเล็กน้อย มันไม่เป็นไร แต่เวลาเรามาศึกษาแล้วเรามาคิดได้ของเราขึ้นมาใจ เราจะย้อนกลับ ย้อนกลับว่า เราทำอย่างนั้นมันเป็นไหม รองเท้าคู่หนึ่ง ๔๐-๕๐ เนาะ รองเท้าฟองน้ำ มันเกินบาท มันเกินบาทอยู่ แต่เขาถือวิสาสะกันใจ เราไม่ได้ลัก เราไม่มีเจตนาจะลักนะ

ถ้ามีเจตนาจะลักก็แบบพวกที่เขาไปลักของในวัด ผ่าองผ้าอาบมันเอาไม้เกี่ยวไปหมด ถ้าเจตนาไปลักคือไปลักขโมยอย่างนั้น ใอันนั้นขโมยลักขโมยมันยังเป็นโทษทางโลกเลย แล้วถ้าเป็นพระลักขโมยก็จบ

แต่ถ้าพระถือวิสาสะ ของเคยใช้ร่วมกัน แล้วอย่างเช่นที่บ้านตาดนะ ของมาถึงเป็นของกลาง แล้วท่านให้แจกกัน เวลาทีมงานขึ้นมา เวลาท่านกองไว้เลย วัดนั้นกองนี้ๆ แล้วให้ชนกันไป

เขาว่าถ้าจะดูผู้นำให้ดูการเสียสละ เราจะดูคน เราดูพฤติกรรม เราดูนิสัยใจคอ แต่เราจะดูผู้นำ ผู้นำที่เสียสละจะให้ หลวงปู่เจี๊ยะท่านเอารถพิกอ๊อปนะ แล้วทุกพวกนี้

ปานะ พวกต่าง ๆ ท่านทุกชั้นไปแม่สอด เราเป็นคนจัดเอง รถพิกอัปขึ้นขึ้นไป ๆ ขึ้นไปเพราะแม่สอดมี ๑๘ วัด ท่านเอาไปแจกไปอะไร นี่หัวหน้า

แล้วท่านก็พูดกับเราว่า “เอาของขึ้นไปเยอะเยอะเลยล่ะ ทำไมมันไม่มีใครมาเล่าภาวนาให้ฟังเลย” นี่หลวงปู่เจี๊ยะเวลาอุทธรณ์กับเรา

“ชนของขึ้นไปเยอะเยอะเลย ลงทุนขนาดนี้แล้วทำไมมันไม่มีใครมาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย ทำไมมันไม่เห็นมาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย ลงทุนขนาดนี้แล้วทำไมมันไม่มาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย” เวลาท่านอุทธรณ์

นี่พูดถึงเราจะบอกว่า เห็นแก่ผู้ที่เสียสละนะ หัวหน้า ครูบาอาจารย์เราท่านเสียสละเพื่อพวกเราแล้ว เราได้รับการดูแล ได้รับการรักษาอย่างนั้นนะ เราจะเข้มแข็งใหม่ เราจะภาวนาใหม่ เราจะปฏิบัติใหม่ เอาความสงสัย ปฏิบัติแล้วติดข้องไปรายงานท่าน ให้ท่านแก้ ท่านจะได้ชื่นใจว่า ไ้รถพิกอัปที่บรรทุกขึ้นไป ทุกเป็นคันรถ ๆ เออ! กินแล้วมันจะได้ภาวนาบ้าง นี่พูดถึงน้ำใจของครูบาอาจารย์นะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ไปเอารองเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ พระเขาเอาให้

ไม่เป็นหรอก ทีนี้ไม่เป็น มันก็อย่างที่ว่า ใ้้อาบติเล็กอาบติน้อย คือว่าเพราะเราเองเรายังตั้งใจเลย คนที่ไปเอามามันยังตั้งใจ พอมันตั้งใจแล้ว ๒ อย่างนี้เราทำ เพราะว่าเราบวชใหม่ แล้วเราไปบอกพระรูปหนึ่ง พระรูปหนึ่งเขาเป็นพระพี่เลี้ยง พระดูแล เขาทำให้ พอเขาทำให้ เขาทำให้ เขาทำของเขา เขาอยู่มาก่อน เขารู้ รู้ว่าถูกรู้ว่าผิด เขาหยิบให้ เขาทำให้

ไม่เป็น ไม่เป็นเพราะมีผู้ให้ มีผู้ที่ทำให้ มีผู้ที่ทำให้ ไม่เป็น แล้วถ้าผู้ที่ทำให้ ทำให้ท่านสะอาดบริสุทธิ์ด้วยนะ ยิ่งไม่เป็นใหญ่เลย ฉะนั้น ไม่เป็นใหญ่เลย

ฉะนั้น สิ่งทีบอกว่า ถ้าไม่เป็น ทำไมเรามาพูดถึงอาบัติรายทางล่ะ

อาบัติรายทางมันเป็นที่มาที่ไป เพราะว่าวินัยบัญญัติไว้ พอวินัยบัญญัติไว้เหมือนกฎหมาย แล้วเราทำสิ่งใดมันเข้ากับกฎหมายข้อใด มันเข้ากับกฎหมายข้อใด มันเข้ากับข้อห้ามข้อใด มันก็เป็นอาบัติข้อนั้น ๆ ใด ถ้าเป็นอาบัติข้อนั้น

แต่ถ้าเราไม่ได้ทำไซ้ไหม เพราะเราไม่ได้ขอ เราไม่ได้บอก ไข้ขอกับพระนี่มัน
ขอได้อยู่แล้ว การขอกับพระ เพราะพระต้องดูแลกัน

เวลาภิกษุทั้งหลาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดูแลกัณฑ์ ภิกษุให้
มีน้ำใจต่อกัน ถ้าภิกษุไม่มีน้ำใจต่อภิกษุ คนอื่นจะมีน้ำใจกับเราได้อย่างไร เข้าขึ้นมา
เรายังไปบิณฑบาตคฤหัสถ์เขามาฉันเลย แล้วทำไมภิกษุด้วยกันจะไม่ดูแลกัน

แต่คำว่า “ดูแลกัน” เวลาจะอุปฐาก บอกว่า ใครจะอุปฐากองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ให้อุปฐากพระป่วยเถิด ถ้าพระผู้ป่วย พระที่เป็นไข้หนัก ให้ดูแล
พระองค์นั้น เหมือนกับได้ดูแลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ก็มีอีกต่อไป บอกว่า ถ้าภิกษุ วัตรของภิกษุที่อุปฐากภิกษุไข้ ภิกษุไข้นั้น
ต้องเป็นภิกษุที่พูดแล้วเข้าใจ ภิกษุนั้นเป็นผู้ดูแลง่าย ภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่เอาแต่ใจ ถ้า
ภิกษุไข้เป็นผู้ที่เอาแต่ใจ ไม่ต้องไปดูแลมัน

นี่ในวินัยมันเป็นข้อๆ มานะ แล้ววัตรของผู้ดูแลภิกษุไข้จะต้องรู้ว่ายานี้ควร
และไม่ควร แล้วต้องรู้ว่ามันแสดงกับโรคหรือไม่ แล้วดูแลอย่างไร นี่วัตรของดูแลภิกษุ
ไข้

ภิกษุไข้ เวลาภิกษุผู้มาดูแลอุปฐากเขาให้ฉันยา เขาให้ ต้องฉันตามนั้น
ไม่ใช่ภิกษุไข้ไม่ยอมฉันยา อยากจะให้เขาดูแลทั้งปีทั้งชาติอย่างนี้

มันมีนะ ธรรมวินัยมันเป็นขั้นเป็นตอนไป เวลาภิกษุต้องดูแลกัน ช่วยเหลือ
กัน แต่ภิกษุก็ต้องเข้มแข็ง ไม่ใช่ภิกษุว่า เตี้ยนี่ไปดูแลโรงพยาบาลสงฆ์สิ ไปนอนไข้กัน
อยู่นั่นนะ แล้วเวลาหลวงปู่มันเวลาท่านเป็นไข้ ท่านไปไหนล่ะ หลวงปู่มันเวลาเป็นไข้
ท่านเข้าป่าลึกเข้าไปอีก แล้วเวลาปกติท่านก็ฉันอาหารปกติ

เวลาเป็นไข้ขึ้นมา หลวงตาเป็นคนเล่าเอง หลวงปู่เจี๊ยะเล่าเอง เวลาเจ็บไข้ได้
ป่วยก็เข้าป่าลึกเข้าไป กินข้าวต้มกับเกลือ เวลาอยู่ปกติก็ฉันปกติ เวลาเข้าไปยังฉันแต่
ของ นี่หลวงปู่มันนะ

เรามีรูปแบบ เรามีครูบาอาจารย์เป็นตัวอย่าง ฉะนั้น คำถามแรกมันก็
เป็นที่ว่า เราตั้งใจสูงส่ง เราตั้งใจอยากจะให้อยู่ในร่องในรอยอย่างที่เรานั้น

กาลเวลา กาลเวลามันเปลี่ยนแปลงทุก ๆ อย่าง แล้วถ้ากาลเวลามันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว รักษาไว้ให้คงรูปไว้ เราก็ภูมิใจแล้ว มันอยู่ที่หัวใจ หัวใจของผู้ที่เข้มแข็ง แล้วผู้ที่เข้มแข็งนะ มันก็มีโลกธรรม โลกธรรมมันเสียดสี ถ้าโลกธรรมมันเสียดสี คนมันก็ไหลไป

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เราจะต้องการว่าให้วัดอยู่ในอุดมการณ์ของเราตลอดไป อยู่ในอุดมคติ วัดในอุดมคติ ถ้าวัดในอุดมคติก็อ่านประวัติหลวงปู่มั่นสมัยหนองผือ วัดในอุดมคติ

ในปัจจุบันนี้กระแสสังคมมันรุนแรง ถ้ากระแสสังคมรุนแรง มันก็อยู่ที่พระ อยู่ที่ผู้นำ หลวงตาท่านถึงสร้างผู้นำไป ผู้นำที่เข้มแข็งนะ มันเห็นเลยแหละ ของนี้เป็นของไร้สาระ ของไร้สาระมาก

ของที่เป็นสาระ เราหากันอยู่ ศิล สมาธิ ปัญญา เราหาหัวใจกันอยู่ มันจะอดจนเขี้ยวใจขนาดไหน ถ้ามันภาวนาดี เอาตรงนั้น เอาตรงนั้นที่มันภาวนาดี

ที่นี้คำว่า “ภาวนาดี” มันก็เป็นเรื่องภายในในหัวใจของคนคนนั้น สังคมเขาจะรู้กับเราได้อย่างไร สังคมเขาจะรู้ได้ต่อเมื่อแสดงธรรม ต่อเมื่อพฤติกรรมมันแสดงออกมา ถ้าแสดงออกมา สิ่งที่มีคุณธรรมอยู่ แสดงอย่างไรมันก็มีคุณธรรม สิ่งที่ไม่มีความคุณธรรมแสดงออกมาอย่างไรมันก็ไม่มีความ

นี่ถ้าเรามีอุดมคติ ฉะนั้น นี่ข้อแรก เห็นใหม่ อุดมคติมันเป็นสิ่งที่ดี เราก็เข้าใจ แต่มันก็ต้องเข้าใจว่า ใจเขาใจเรา เราไม่ได้นั่งอยู่ตำแหน่งนั้น เราจะโดนแรงเสียดสีอยู่ตลอดเวลา เราทนไหวไหม แล้วเราจะรักษาอุดมคติของเรา รักษาอุดมการณ์ครูบาอาจารย์ของเรา แต่เราอยู่ในกระแสสังคม กระแสสังคมที่มันพัตรุนแรง แต่ถ้าจิตใจของคนเข้มแข็ง จิตใจคนที่มีอุดมการณ์ เขาอยู่ได้ ถ้าเขาอยู่ได้ เราก็อนุโมทนา เราก็สาธุไปกับเขา แต่ถ้าเขารักษาไว้ให้เป็นสมบัติของศาสนา เราก็ต้องเห็นใจเขา นี่ข้อที่ ๑

ข้อที่ ๒ มันเป็นความเห็นส่วนตน ความเห็นของเรา เราไปทำอย่างนั้นแล้วว่าเป็นปาราชิกหรือไม่

ไม่ ไม่เป็น ไม่เป็น เพราะเราได้ขอพระ เราไม่ได้มีเจตนาลัก เราชอ แต่ว่า
วิสาสะมา ถ้าเขาสะอาดบริสุทธิ์มากก็จบเลย แต่ถ้าไม่เป็นอย่างที่เขาว่า มันก็มีอาบัติ
เล็กน้อย เล็กน้อยที่นั่นไป

ฉะนั้น อาบัติเล็กน้อย เขาถามว่า แล้วผมต้องทำอย่างไรละ ผมจะภาวนา
อย่างไร

ภาวนาได้เลย สิ่งที่ว่ามาจะเป็นกิเลส จะมาปิดกั้นว่าเป็นปาราชิกแล้วภาวนา
ไม่ได้ ไม่มี

เขาถามว่า ผมควรจะปฏิบัติธรรมอย่างไรต่อไป

เขากลัวภาวนาไม่ได้ เอาเลย ลองนั่งสมาธิเลย ถ้าสมาธิมันลงก็จบเลย ไม่มี
เราไม่มี เราทำได้ เพราะว่ามันไม่เข้าองค์ประกอบอยู่แล้ว ฉะนั้น เพียงแต่ความไม่
เข้าใจ แล้วเราอย่างว่า เราไปบวช เขาบอกเขาบวช ๙ วัน บวช ๙ วันจะได้ปาราชิกมา ๒
ตัว บวช ๙ วัน

บวช ๙ วันนะบุญสิ เอาบุญของเรามา สิ่งนั้นไม่ใช่เราทำ เราไปขอพระแล้ว
ตรงที่ว่าเราขอพระ เราบอกพระ แล้วพระหยิบให้ พระเอาให้ ไม่มีเจตนาลัก ไม่มีเลย
แต่อาบัติที่ว่ามันจะมีหรือไม่มีนั้นมันอยู่ที่ว่ามันถูกต้องตามกฎหมายตามอาบัตินั้น
หรือไม่

นี่พูดถึงว่า มันอยู่ที่สามัญสำนึกนะ สำนึกของใครดี จะทำให้จิตใจดวงนั้นดี
เป็นคนดี เราสำนึกดี ๆ สำนึกคือสติ สำนึกคือความมั่นคงของใจ เพื่อประโยชน์กับใจ
ของเราเองเนาะ เอวัง